

Η λύση του Κυπριακού προβλήματος

Το έγγραφο αυτό καταπιάνεται με τις θέσεις του Νεοκυπριακού Συνδέσμου όσον αφορά τη μορφή λύσης που θα πρέπει να δοθεί στο Κυπριακό πρόβλημα.

Η λύση του προβλήματος και κατεπέκταση η βιωσιμότητα της, αφορά πρωταρχικά εμάς τους Κυπρίους και μετά οποιουδήποτε τρίτους. Έτσι έχουμε πρωταρχικό καθήκον να συμβάλουμε, ώστε η λύση να είναι βιώσιμη και λειτουργική δεδομένων πάντοτε των αντικειμενικών περιορισμών και δυσκολιών που υπάρχουν. Πιο σημαντικό καθήκον όμως πρέπει να είναι, η συμβολή του καθενός ξεχωριστά αλλά και όλων μαζί στην εφαρμογή της λύσης. Δεν αυταπατόμαστε ότι οποιαδήποτε λύση δεν θα έχει κενά ή αδυναμίες. Αν λάβουμε υπόψη τις Συμφωνίες της Ζυρίχης και αναμένοντας ότι η λύση που ενδέχεται να βρεθεί θα είναι πιο τρωτή και στο περιεχόμενο της αλλά και στην εφαρμογή της, τότε αντιλαμβανόμαστε ότι όλοι πρέπει να θεωρούμε σαν ευθύνη μας τη δημιουργία των συνθηκών που θα επιτρέψουν τη σωστή και μακροπρόθεσμη λειτουργία της.

Η αναζητούμενη δυνατή λύση στις δεδομένες πραγματικότητες, σίγουρα δεν είναι η πιο ιδανική. Αυτό πιστεύουμε ισχύει για όλους τους Κύπριους που προσβλέπουν σε ειρηνική και ευημερούσα Κύπρο. Για μας το πιο ιδανικό θα ήταν μια Κύπρος ανθρωποκεντρική, μια κοινωνία που θα εδράζεται στο σεβασμό του συνανθρώπου μας, χωρίς την ενσυνείδητη ή μη πρόταξη των στοιχείων της διαφορετικότητας. Μια κοινωνία στην οποία πρώτα θα είμαστε άνθρωποι, μετά Κύπριοι και μετά οτιδήποτε άλλο.

Σαν σημείο αναφοράς στην προσπάθεια μας για ανάπτυξη των θέσεων του Συνδέσμου όσον αφορά ένα ορθό πλαίσιο λύσης του Κυπριακού προβλήματος έχουμε την πρόσφατη Κυπριακή Ιστορία. Από αυτή την περίοδο αντλούμε διδάγματα και καταλήγουμε σε συμπεράσματα. Ανάλυση της περιόδου αυτής καταδεικνύει - χωρίς να είναι οι μόνες - σαν κύριες αιτίες που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση, τον εθνικισμό και τη μισαλλοδοξία. Προέκταση αυτών, ήταν η δημιουργία καχυποψίας της μιας πλευράς για την άλλη και αισθημάτων ανασφάλειας. Χωρίς να καταπιαστούμε με τις πηγές ανάπτυξης και τροφοδότησης αυτών των αιτιών στο παρελθόν, πιστεύουμε ότι οποιαδήποτε λύση, θα πρέπει να περιορίζει στο ελάχιστο αν όχι να εκμηδενίζει τη δυνατότητα επικράτησης τους.

Σαν βασική προϋπόθεση για να επιτευχθεί αυτό θεωρούμε την ανάγκη η λύση να στηρίζεται στις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην ύπαρξη και λειτουργία δημοκρατικών θεσμών. Αυτά θα δώσουν ένα πρώτο εχέγγυο για την επικράτηση ασφαλών συνθηκών διαβίωσης. Όμως, χωρίς να μειώνεται η σημασία της ύπαρξης της πιο πάνω προϋπόθεσης, ανάπτυξη πραγματικής ασφάλειας θα επιτευχθεί μόνο με τη δημιουργία συνθηκών αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Αυτό μπορεί να γίνει αφού παραμεριστούν τα διαχωριστικά στοιχεία και επικρατήσουν τα στοιχεία εκείνα που μας ενώνουν σαν ανθρώπους, σαν Κυπρίους και σαν συμπολίτες σε ένα σχετικά περιορισμένο γεωγραφικό χώρο. Έτσι:

- Υπερμαχούμε για το δικαίο του συνανθρώπου/συμπολίτη μας στη βάση μιας ανθρωποκεντρικής και όχι φυλετικής ή θρησκευτικής αντίληψης της κοινωνίας.

- Αναγνωρίζουμε - Τουρκοκύπριοι-Ελληνοκύπριοι - τις διαφορές μας αλλά δεσμευόμαστε να τις ξεπεράσουμε για να διατηρήσουμε την πολιτική επιβίωση της χώρας μας.
- Δεσμευόμαστε, ανεξάρτητα από τις διαφορετικές πολιτιστικές μας καταβολές, να αφιερώνουμε την νομιμοφροσύνη, την αγάπη και την αφοσίωση μας στη χώρα μας την Κύπρο.
- Κατανοούμε όλοι - Ελληνοκύπριοι-Τουρκοκύπριοι - ότι έχουμε μοναδική και κοινή πατρίδα την Κύπρο. Είμαστε πρώτα Κύπριοι και μετά Τούρκοι ή Έλληνες.
- Πιστεύουμε στη χώρα μας Κύπρο, που θα ανήκει μόνο της στο λαό της και θα βρίσκεται σε ισότιμη σχέση με όλα τα φιλελεύθερα και δημοκρατικά κράτη του κόσμου.
- Πιστεύουμε στο μέλλο της Κύπρου και θα κάνουμε ότι μπορούμε για να διασφαλίσουμε συνθήκες δημοκρατικής και ειρηνικής διαβίωσης όλων των κοινοτήτων.
- Τασσόμαστε ενάντια στην ένωση και τη διχοτόμηση της Κύπρου κάτω από οποιαδήποτε τους μορφή.

Φυσικά αν θέλουμε να είμαστε ρεαλιστές δεν μπορούμε να παραγνωρίζουμε τους κινδύνους που θα παραμονεύουν λόγω ακριβώς της ύπαρξης και πιθανής αναβίωσης εθνικιστικών και μισαλλόδοξων τάσεων, όπως τις γνωρίσαμε στην προ

του 1974 περίοδο. Είναι όμως πιστεύουμε ο λαός της Κύπρου, στη μεγάλη του πλειονότητα, ώριμος και έτοιμος να περιθωριοποιήσει τα διαλυτικά αυτά στοιχεία.

Οι πιο πάνω τοποθετήσεις σε θέματα αρχών είναι η πεμπτουσία για τη βιωσιμότητα της λύσης. Πέραν αυτών οι δυό κοινότητες (Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι) μαζί με τις μικρότερες (μαρωνίτικη, αρμενική και λατινική) είναι υποχρεωμένες να αναζητήσουν, να βρουν και να συνομολογήσουν το κοινό τους πολιτειακό σύστημα που θα συντίθεται από ένα αποδεκτό πλαίσιο προνοιών που κυρίως από ποιοτικής αλλά και ποσοτικής άποψης θα κατοχύρωνε ένα μίνιμουμ εχέγγυο για τη πιθανότητα βιωσιμότητας της λύσης. Με δεδομένο τις σημερινές αρνητικές και ρευστές τοπικές αλλά και διεθνείς συνθήκες, το μίνιμουμ αποδεκτό πλαίσιο της λύσης θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Την αποδοχή του ομόσπονδου συστήματος σαν βάση του πολιτειακού συστήματος που θα εγκαθιδρυθεί.
- Την εξασφάλιση του δικαιώματος της επιστροφής των προσφύγων, ιδιοκτησίας και ελεύθερης διακίνησης. Αυτό για μας δεν είναι σύνθημα. Αναγνωρίζουμε ότι αρχικά θα επιβληθούν περιορισμοί σαν μέρος της συμφωνίας αλλά με την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης και με την πάροδο του χρόνου η δυναμική εξέλιξη των πραγμάτων θα παραμερίσει αυτούς τους περιορισμούς. Εφόσον τα πιο πάνω δικαιώματα κατοχυρώνονται επίσημα, τότε η ζωή από μόνη της θα τα εξασφαλίσει.

- Την όσο το δυνατό καλύτερη ενδυνάμωση των στοιχείων που θα συνθέτουν την συνταγματική πτυχή της λύσης. Όπως η εμπειρία μας έχει διδάξει με τις συμφωνίες της Ζυρίχης, οι διαχρονικές επιπτώσεις των πιθανών αδυναμιών της συνταγματικής πτυχής θα πρέπει να είναι η υπαριθμό ένα ανησυχία μας. Θα πρέπει δηλαδή το συνταγματικό να θεωρείται σαν μείζονος σημασίας θέμα, που θα πρέπει να προσεχθεί ιδιαίτερα και εν πάση περιπτώσει πολύ περισσότερο από το εδαφικό. Τούτο είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αν αναλογιστεί κανείς ότι το εδαφικό είναι μετρήσιμο, ενώ του συνταγματικού οι επιπτώσεις μπορούν απλώς να ψηλαφηθούν κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις, που ωστόσο δεν μπορούν παρά με την πάροδο του χρόνου να είναι μεταβλητές και απρόβλεπτες.

Στην περίπτωση που θα ομαλοποιηθούν οι σχέσεις ανάμεσα στις δυο κοινότητες και όταν θα έχουν ρυθμιστεί τα διάφορα "οδυνηρά" θέματα, που θάνατι απότοκο της ίδρυσης της διζωνικής ομοσπονδίας (έστω με κάποια καντόνια) το εδαφικό θα είναι πια παρελθόν.

Επομένως η συνταγματική πτυχή είναι το κατ'εξοχήν θέμα που πρέπει να τύχει προσοχής. Και τούτο σε μια προσπάθεια να δημιουργηθεί ένα σύνταγμα όπου κατά το δυνατό η Κεντρική Κυβέρνηση θα κρατήσει όσο το δυνατό περισσότερες εξουσίες σε βάρος των δυο συστατικών μερών. Αν επιτευχθεί αυτό, τότε θα περιοριστεί το πεδίο ανάπτυξης προστριβών μεταξύ των δυο ομόσπονδων μερών. Επίσης θα περιοριστεί στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό η εξάρτηση από τρίτες

χώρες και κατεπέκταση η δυνατότητα τους να επηρεάζουν και να ρυθμίζουν τα γεγονότα και τις εξελίξεις.

Είναι επίσης σημαντικό να παραμείνει η δυνατότητα για συνταγματικές μεταρρυθμίσεις εν όσω θα προχωρεί η επούλωση πληγών. Κι αυτό γιατί παρά τις τωρινές απαισιόδοξες σε μερίδα του λαού αντικρύσεις, όσον αφορά την αποκατάσταση εμπιστοσύνης ανάμεσα στις δυο κοινότητες, τα πράγματα δεν μπορούν να παραμείνουν στατικά.

- Την υιοθέτηση προνοιών που θα προωθούν την σμίκρυνση και τελική εκμηδένιση της οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας μεταξύ των δυο κοινοτήτων, όπως επίσης και την παροχή ίσων ευκαιριών οικονομικής και κοινωνικής ανέλιξης των πολιτών της χώρας μας.

- Την αποχώρηση όλων των ξένων στρατευμάτων από την Κύπρο Τουρκικών, Ελληνικών και Βρετανικών. Εφόσον επιδιώκουμε και προσβλέπουμε σε μια Κύπρο που θα ανήκει εξολοκλήρου στο λαό της, ο οποίος θα είναι ο κύριος του τόπου του, η παρουσία ξένων στρατευμάτων και η εξάρτηση μας για ύπαρξη ειρήνης η μη από αυτά θα πρέπει να θεωρείται απαράδεκτη. Θα είναι χρήσιμη ίσως η παρουσία κάποιας ανεξάρτητης δύναμης κατά το μεταβατικό στάδιο για την εξασφάλιση συνθηκών ασφάλειας ως ότου ομαλοποιηθεί η κατάσταση.

- Την εξασφάλιση διεθνών εγγυήσεων πέραν των τριών εγγυητριών δυνάμεων της συμφωνίας της Ζυρίχης (το ευκταίο θα ήταν να αποφευχθούν οι εγγυήσεις και από τις τρεις χώρες). Δεδομένων των σημερινών διεθνών συνθηκών και ισοζυγίου δυνάμεων στο Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, οι καλύτερες εγγυήσεις για την Κύπρο θα προέρχονταν από την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα σε συνδυασμό με κάποιες άλλες χώρες. Παίρνουμε σαν δεδομένο ότι καμιά από τις εγγυήτριες δυνάμεις δεν θα έχει το δικαίωμα μονομερούς επέμβασης στην Κύπρο.
- Την απαλλαγή της Κύπρου από τους εποίκους.

Σαν Νεοκυπριακός Σύνδεσμος προσβλέπουμε και οραματιζόμαστε μια Κύπρο ενωμένη, ειρηνική, ευημερούσα και απαλλαγμένη από ξένες εξαρτήσεις. Πιστεύουμε ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν ο Κυπριακός λαός αφηθεί μόνος του να δημιουργήσει το μέλλο του. Τί χρειάζεται είναι η δυνατότητα να κάνει μια νέα αρχή. Αυτή η νέα αρχή μπορεί να δοθεί στο πλαίσιο μιας κοινά αποδεκτής λύσης. Από εκεί και πέρα πιστεύουμε ότι ο λαός μας έχει και την ωριμότητα και την κρίση και τη θέληση να δημιουργήσει τις συνθήκες εκείνες που θα του επιτρέψουν να κτίσει το μέλλο του σε ειρήνη και ευημερία.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ